

Handläggare
Anna-Stina Bokander
Telefon 08-508 26265**Till**
Stadsbyggnadsnämnden

Redovisning av programsamråd och ställningstagande inför fortsatt arbete för Tyngdpunkt Farsta (ca 8000 lägenheter)

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av programsamrådet och beslutar att en godkännandehandling ska upprättas i enlighet med kontorets utlåtande.

Anette Scheibe Lorentzi

Thomas Stoll

Jonas Claeson

Sammanfattning

Ett förslag till program för Tyngdpunkt Farsta har upprättats och varit på samråd sommaren 2015. Programförslaget utgår från översiktsplanens strategi att utveckla tyngdpunkter - täta och innehållsrika stadsdelar i ytterstaden. Det kollektivtrafikhärla läget tillvaratas och en mångsidig stadsmiljö föreslås med tillkommande bostäder, handel, service och utvecklade offentliga platser.

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se*Bilaga: samrådsredogörelse*

Flertalet remissinstanser tillstyrker programförslaget men framför synpunkter, framför allt vad gäller påverkan på natur- och kulturmiljö. De flesta boende och föreningar som framfört synpunkter uttrycker oro över en ökad trafik och exploatering i närheten av sin bostad. Farstas gröna kvalitéer och rekreationsområden vid sjöarna värnas. Såväl några remissinstanser som boende önskar att idrott, kultur och arbetsplatser skulle ges ett större utrymme och tydligare uttalade ambitioner i Farsta. Generellt ställer sig många positiva till föreslagen bebyggelse i Farsta centrum.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet görs följande kompletterande utredningar: Dagvattenutredning samt komplettering av förutsättningar och konsekvenser för natur- och kulturmiljö så att de omfattar hela det aktuella programområdet.

Utifrån en sammanvägning av de motstående intressen som går att utläsa ur samrådssynpunkterna och med stöd av dessa utredningar föreslås ett antal förändringar av programmet.

Efter genomförda bearbetningar enligt tjänsteutlåtandet avser stadsbyggnadskontoret återkomma med ett bearbetat program med förslag att programmet godkänns som underlag för fortsatt detaljplanering.

Kontoret bedömer att programmet som helhet, med föreslagna bearbetningar, kommer att bidra till att stärka Farstas roll som en attraktiv tyngdpunkt i söderort. Den omfattande bebyggelsen som föreslås ger inte bara ett välkommet tillskott av bostäder, utan skapar också möjligheter att skapa en levande och mångsidig miljö för boende, verksamma och besökare i Farsta.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av programsamrådet och beslutar att en godkännandehandling ska upprättas i enlighet med kontorets utlåtande.

Utlåtande

Bakgrund

För att möta den växande staden har stadsbyggnadskontoret fått i uppdrag att planera för 140 000 nya bostäder fram till år 2030. En strategi att möta utmaningarna är översiktsplanens utpekade nio tyngdpunkter som ska stödja utvecklingen av en mer flerkärnig stad med täta och innehållsrika stadsdelar även i ytterstaden. Det aktuella planprogrammet är en del av utvecklingen av Farsta till en tyngdpunkt. Programförslaget innebär en knapp dubbling av antalet bostäder i stadsdelen. Med en ökad befolkningssmängd behövs ett helhetsgrepp som stärker de offentliga funktionerna.

Utvecklingen av Tyngdpunkt Farsta har skett i flera steg. Med utgångspunkt i översiktsplanen utvecklades 2010 pilotprojektet Farsta Large, med syfte att ta fram en processmodell för hur förändringsarbete i stadens tyngdpunkter kan bedrivas. Sedan 2011 driver stadsbyggnadskontoret uppdraget att i samverkan med övriga nämnder och bolag i staden samt representanter för näringslivet utveckla centrala Farsta till en attraktiv tyngdpunkt i söderort. Tillsammans har man tagit fram en vision som ska vägleda arbetet för den kort- och långsiktiga utvecklingen av Tyngdpunkt Farsta: *"År 2030 är Farsta den levande kompletta stadsdelen som visar vägen för ett expanderande söderort. En stadsdel för alla, där man bor och arbetar och mångfalden berikar stadslivet."*

I mars 2012 godkände stadsbyggnadsnämnden en stadsbyggnadsstrategi för utvecklandet av Tyngdpunkt Farsta med sex övergripande strategier :

- Kopplingar och samband
- Ett dynamiskt näringsliv
- Farsta centrum – en dynamisk mötesplats
- Stockholms nav för idrott och hälsa
- Ett attraktivt boende
- Ett levande stadsliv

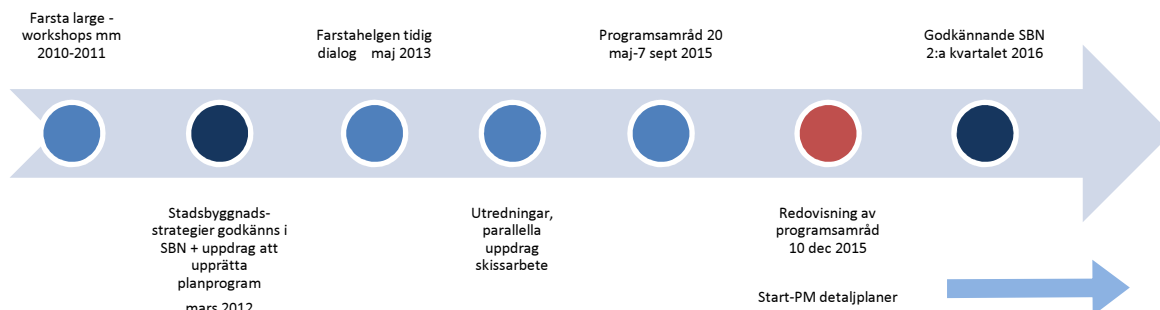
I samband med antagandet gav stadsbyggnadsnämnden stadsbyggnadskontoret i uppdrag att arbeta fram ett planprogram för Tyngdpunkt Farsta.

Inom ramen för arbetet med Tyngdpunkt Farsta anordnades i maj 2013 Farstahelgen, då en tidig dialog inleddes. En tillfällig stadspark anlades i Farsta centrum och olika aktiviteter anordnades. Möjlighet gavs för boende i Farsta att markera platser där man tycker att det kan byggas och var en stadspark skulle kunna placeras.

Programarbetet

Programarbetet har bedrivits i en gemensam projektgrupp med representanter från stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, trafikkontoret, miljöförvaltningen och Farstas stadsdelsförvaltning. Under arbetet har avstämningar även skett med idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen.

Process

Programförslaget

Förslaget innebär en knapp dubblering av antalet bostäder i stadsdelen. Till dagens ca 10 000 bostäder föreslås ytterligare drygt 8 000 bostäder. Utöver bostäder hanterar programmet handel, verksamheter och de allmänna funktioner som en tyngdpunkt och en kraftigt ökad befolkning kräver, som förskolor, skola, parker, och grönsstruktur. Förslaget utgår från fyra strategier:

Utveckla Farsta centrum: Ett attraktivt centrum med både bostäder, verksamheter och handel är nyckeln till att utveckla Farsta till en tyngdpunkt. Nya parkeringslösningar möjliggör ny bebyggelse på parkeringsytorna runt centrum, där tre identitetsstarka bebyggelsekvarter skapas. En ny bussterminal och upprustning av tunnelbanestationen skapar en välkomnande entré som stärker kopplingen till handeln i centrum. Nya parker och torg kompletterar Farsta torg med flera olika typer av mötesplatser.

Skapa urbana stråk: Längs Farstas huvudvägar finns utrymme för omfattande bebyggelse. Vägarna omvandlas till gator där samtliga trafikslag samsas i gaturummet. Gatorna skall inbjuda till promenad och vistelse genom variation och platsbildningar längs gatorna. En tät och blandad bebyggelse skapar trygga och orienterbara stråk genom stadsdelen. Kopplingarna mellan olika delar av Farsta - till

exempel mellan Farsta centrum och Farsta strand, liksom närliggande stadsdelar - förstärks med tydliga huvudgator.

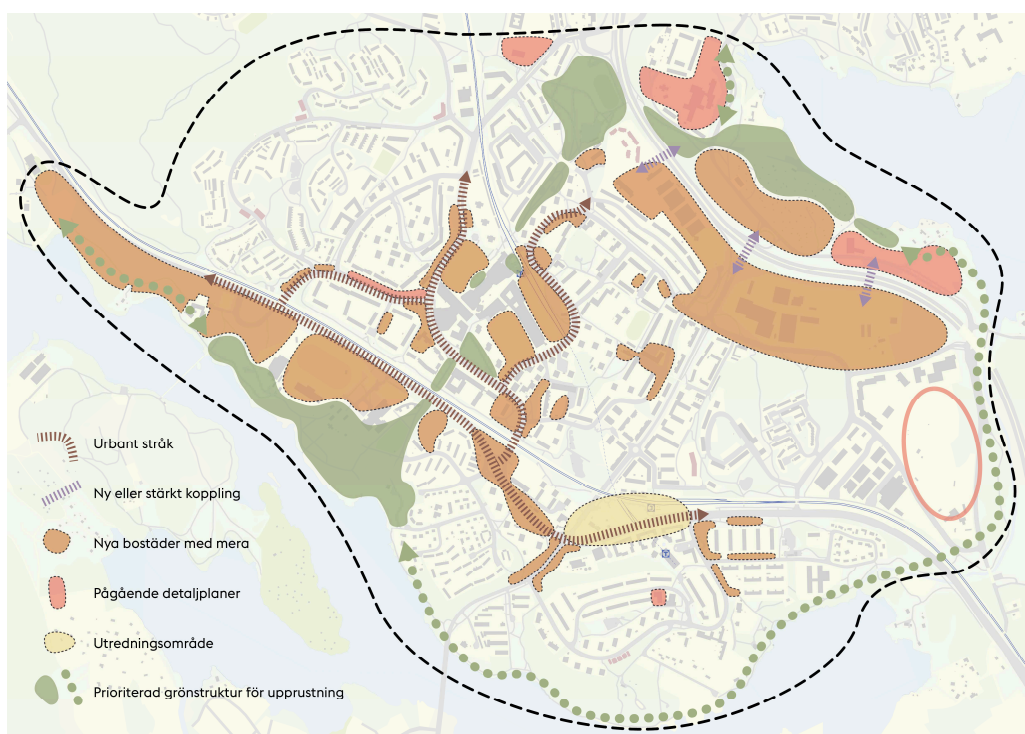
Vänd Farsta mot sjöarna: Vid Magelungens och Drevvikens stränder utvecklas attraktiva boendemiljöer samtidigt som park- och naturmiljöerna stärks. Genom att överbrygga och omforma de vägar som idag utgör barriärer mellan centrala Farsta och vattnet skapas tillgänglighet till strandområdena för hela Farsta. Omvandlingen av Teliaområdet bidrar till att öppna upp Farsta mot vattnet. För delar av strandområdena finns sedan tidigare antagna planprogram, som utgör grunden för bebyggelseutformningen. I vissa avseenden innebär detta programförslag en revidering av innehållet i dessa program.

Farstastråket - en stadsdelspark: En serie av mindre parker mellan Magelungen och Drevviken kopplas samman till en stadsdelspark. Parkstråket går genom Farsta centrum via ett antal mindre, upprustade platser. Flera av parkytorna längs stråket finns redan idag, men genom upprustning kan olika typer av parkkaraktärer tillföras Farsta; till exempel finpark och aktivitetspark. Tillsammans med utvecklade strandpromenader bildas ett sammanhängande, nästan en mil långt, blå-grönt stråk av promenadvägar i och runt Farsta.

Programsamråd

Programsamråd pågick under perioden 2015-05-20 - 2015-09-07. Information om samrådet skickades ut till remissinstanser och intresseföreningar samt annonserades i lokaltidningar, Dagens nyheter och Svenska Dagbladet. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, i Biblioteket Fanfaren i Farsta centrum samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner. Under samrådet hölls öppet hus den 27 till 29 maj i stadens dialogpaviljong, placerad på Munkforsplan i Farsta centrum. Under de tre dagarna bedöms knappt 300 personer ha besökt paviljongen. Omkring 225 yttranden inkom under programsamrådet

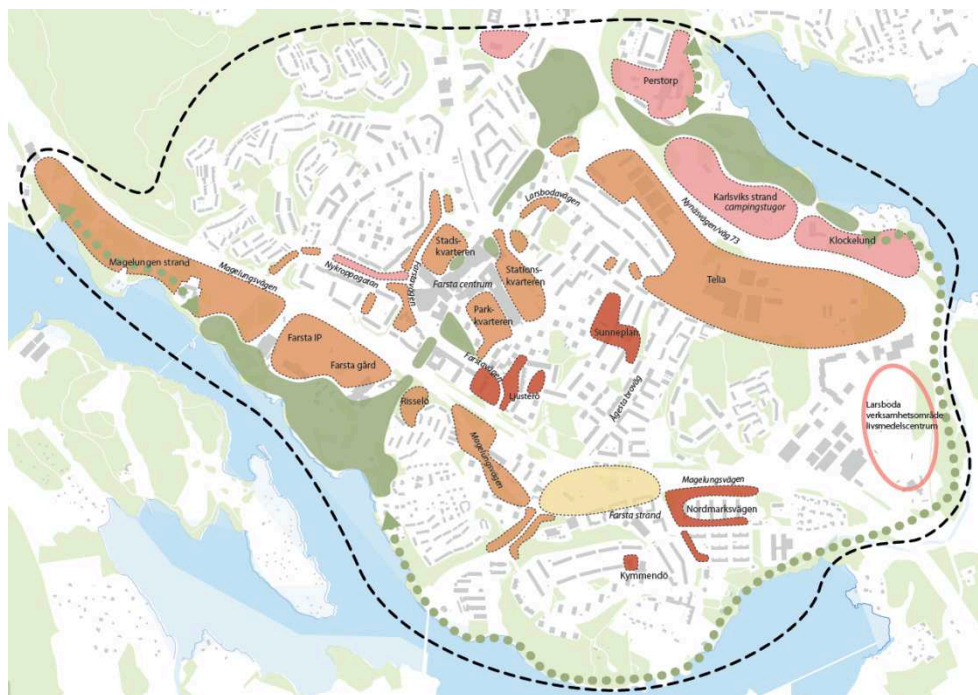

Samrådsförslag

Samrådsförslag centrum

Orienteringskarta

Inkomna synpunkter.

En mer omfattande sammanställning av inkomna synpunkter, med kommentarer, finns i samrådsredogörelsen. Nedan sammanfattas inkomna synpunkter i korthet.

Remissinstanser

Flertalet remissinstanser tillstyrker programförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller påverkan på naturvärden, kulturhistoriska värden samt risk och störningar

Länsstyrelsen anser att programmet i huvudsak utgör en bra grund för fortsatt detaljplanering.

Naturmiljö och ekologi

Länsstyrelsen delar stadens uppfattning att programmets genomförande inte medför betydande miljöpåverkan.

Höga naturvärden och spridningsstråk utmed både Mägelungen och Drevviken uppmärksammas av ett flertal remissinstanser, bland annat Naturskyddsföreningen, som i olika hög grad ifrågasätter bebyggelse i de vattennära lägena. Länsstyrelsen anser att exploatering som kan påverka skyddsvärda miljöer skall undvikas och att skälen för upphävande av strandskydd behöver preciseras i kommande detaljplaner. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att bebyggelsen vid campingstugorna skall begränsas till ett smalt, bulleravskärmande band närmast Perstorpsvägen.

Park

Trafikkontoret, stadsdelsnämnden m.fl. önskar se mer och utvecklad park och grönska i de centrala delarna av Farsta. Tillgängligheten till och utformningen av parkområdena längs sjöarna uppmärksammas också.

Dagvatten och vattenkvalitet

Såväl Länsstyrelsen som Miljö- och hälsoskyddsnämnden pekar på behovet av att bättre redogöra för dagvattenfrågorna i programmet. Båda anser att en övergripande dagvattenutredning behöver tas fram i programmet. Den dåliga vattenkvaliteten i Magelungen och Drevviken uppmärksammas och åtgärder efterfrågas.

Kulturmiljö och stadsbild

Länsstyrelsen och Kulturnämnden pekar på behov av en kulturhistorisk konsekvensanalys som inkluderar hela programområdet. De anser att fornlämningar har hanterats knapphändigt i programmet.

Kulturnämnden, Skönhetsrådet och Samfundet S:t Erik ifrågasätter delar av centrumbebyggelsen. Höjder, planmönster och förhållande till den befintliga centrumbebyggelsen behöver studeras vidare. I synnerhet är man kritisk till den höga byggnad som föreslås i anslutning till tunnelbaneuppgången i Farsta centrum. Stadsdelsnämnden förordar hög bebyggelse i centrala Farsta och lägre och glesare längre ut.

Kulturnämnden pekar ut ett antal platser som är särskilt kulturhistoriskt värdefulla. Området runt Farsta gård skall analyseras närmare. Fördjupade kulturhistoriska analyser krävs även i Teliaområdet. För att bedöma campingstugornas kulturhistoriska värde krävs en inventering av liknande områden i Söderort. Ytterligare ett par platser bedöms ha visst kulturhistoriskt värde.

Risk, buller och trafik

Länsstyrelsen, Trafikverket och Trafikförvaltningen (SLL) uppmärksammar buller, främst utmed Nynäsvägen och Nynäsbanan samt i anslutning till kollektivtrafikanläggningar, tunnelbana och buss. Störningar från kollektivtrafiken, tex buller, stomljud och vibrationer uppmärksammas av Trafikförvaltningen.

Länsstyrelsen, Trafikverket och Storstockholms brandförsvär (SSBF) uppmärksammar ett antal riskobjekt inom programområdet. Väg 73 (Nynäsvägen) och Nynäsbanan är riksintressen för kommunikationer och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan

skada anläggningarna. Riskhänsyn och rekommenderade skyddsavstånd till ny bebyggelse behöver beaktas. SSBF bedömer att risknivån inom programområdet potentiellt är så pass hög att planprogrammets genomförande bör prövas med en miljöbedömning.

Trafiknämnden efterfrågar bättre redogörelser för gång- och cykelstråk bland annat i centrum samt lyfter frågor om trafiksäkerhet, gatuutformning samt kopplingar till omkringliggande stadsdelar. Stadsdelsnämnden efterfrågar stärkt lokal kollektivtrafik med bättre tvärförbindelser och framhåller att gatorna inte skall användas för parkering.

Arbetsplatser, Idrott, kultur och övrig samhällsservice

Flera remissinstanser efterlyser ett bredare innehåll i programmet med bland annat större fokus på idrott, kultur, arbetsplatser och övrig samhällsservice. Detta krävs för att utveckla en tyngdpunkt. Stadsdelsnämnden, Idrottsförvaltningen, Kulturförvaltningen samt FOC Farsta Fotboll pekar på behovet av att säkerställa plats för idrottsändamål runt Farsta IP. Stockholm Business Region, Farsta företagarförening, Stadsdelsnämnen mfl pekar på behovet av fler arbetsplatser i Farsta. Ett kommande livsmedelscentrum ses som positivt. Stadsdelsnämnen, kulturförvaltningen m fl uppmärksammar även behovet av att redogöra för förutsättningarna när det gäller kulturliv.

Miljö och Teknisk infrastruktur

Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stadsdelsnämnden efterfrågar en översyn av de tekniska försörjningssystemen och att större hållbarhetsambitioner vägs in i valet av tekniska lösningar.

Synpunkter från sakägare och övriga boende

Allmänt om samrådet och planprocessen

Några av de boende upplever att samrådet har varit för dåligt annonserat, med annonser i lokalpressen. Några boende önskar att det ordnas en fast plats för kontinuerlig dialog under utvecklingen av Tyngdpunkt Farsta. Illustrationerna i programmet behöver förtydligas.

Om förslaget

Många boende ställer sig positiva till programmets övergripande intentioner, att förtäta Farsta och utveckla en tyngdpunkt med blandade funktioner. Samtidigt framhävs Farstas gröna kvalitéer som en viktig del av Farstas stadsbyggnadskaraktär och en

anledning att man trivs i stadsdelen. Några boende menar att det är viktigt att ta fasta på Farstas ursprungliga modernistiska planeringsidé, med luft, grönska och trafikseparering, men endast någon enstaka ställer sig kritisk till att bygga på parkeringarna i centrum. Ett fåtal ifrågasätter varför det skall byggas så mycket i Farsta och Stockholm generellt.

Bland många boende finns en oro inför förtätning vid det egna boendet och en oro inför ökad trafik med ökat buller och med sämre luft som följd. Utsikten från lägenheten byts ut från grönska och träd till en fasad med fönster vilket ökar insyn samt minskar dagsljus och solinfall i den egna lägenheten vilket innebär ett försämrat eget boende. Likaså är oron stor för hur kollektivtrafiken ska klara fler resande då trängseln redan är stor under rusningstrafiken.

Innehåll- kultur, arbetsplatser mm

Några boende, liksom ett antal remissinstanser, efterfrågar ett större helhetsgrepp när det gäller innehållet i programmet. Man saknar en tydlighet kring ambitionerna för fler arbetsplatser, utvecklad service, kultur och idrott. Ett rikare innehåll i centrum, med bland annat biograf, efterfrågas. Sociala aspekter, olika boendetyper och barnperspektiv bör belysas bättre.

Kulturmiljö och stadsbyggnad

Några boende menar att det är viktigt att ta fasta på Farstas ursprungliga planeringsidé, med luft, grönska och trafikseparering, men endast någon enstaka ställer sig kritisk till att bygga på parkeringarna i centrum. Kulturmiljön runt Farsta gård uppskattas mycket av Farstaborna.

Olägenheter för grannar

Flera synpunkter gäller olägenheter under och efter byggtiden med bland annat byggbuller och skymd utsikt.

Trafik och gator

Många boende oroas över ökad biltrafik och några uttrycker en oro över att programförslaget kommer att begränsa tillgängligheten till gatuparkering, t.ex. längs Nykroppagatan. Boende i närheten av den föreslagna bytespunkten i Farsta centrum utmed Larsbodavägen befarar ökad trafik och störningar. Förslaget att på ett antal platser ta bort gång- och cykeltunnlar ifrågasätts, då det kommer att leda till sämre trafiksäkerhet. Många befarar brister i kollektivtrafikens framtida kapacitet.

Park och naturmiljö

Inkomna synpunkter från boende visar på att en av Farstas främsta kvalitéer är den rikliga tillgången på natur och parker. Exploatering ifrågasätts på i princip samtliga platser där denna kommer i konflikt med grönytor, såväl utmed sjöarna som i centrala Farsta. Särskilt höga naturvärden uppmärksammas inom det så kallade Campingstugeområdet och utmed Magelungens strand. Många påpekar också värdena i den bostadsnära grönskan, främst längs Nykroppagatan och längs Larsbodavägen vid centrum. En större park, som skulle kunna fungera som stadspark, efterfrågas i centrum. Den dåliga vattenkvalitén i Magelungen uppmärksammas och åtgärder efterfrågas.

Kompletteringar av förslaget

Ytterligare solstudier, trafikutredningar och bullermätningar efterfrågas i anslutning till delområden (Nykroppagatan och centrum)

Finansiering, markanvisningar, upplåtelseformer med mera

Lägenheternas storlekar, upplåtelseform, fastigheternas storlek samt markanvisningsprocessen liksom vilka platser som är föremål för ny bebyggelse upptar en del synpunkter.

Farsta centrum

Boende i Farsta välkomnar generellt bebyggelse på parkeringsytorna runt centrum. Bara någon enstaka synpunkt som ifrågasätter detta finns. Flera uttalar sig positivt om att dess ytor nyttjas för bostäder och annat innehåll. Många efterfrågar ett mer blandat innehåll i centrum, med större fokus på kultur och fritid. Bland annat föreslås biograf och bowlingbana. Synpunkter på byggnadsvolymer i centrum har främst kommit från närboende runt de så kallade stationskvarteren, som anses för höga och tar bort en mindre grönyta. Det befaras att de kommer att skugga och förfula miljön. Några framhåller att den småskaliga bebyggelsen i stadskvarteren och parkkvarteren ser trevlig ut. Andra föreslår högre och glesare bebyggelse, för att frigöra mer parkyta.

Campingstugorna vid Drevviken

De flesta synpunkter från boende och övriga berörda handlar om förslaget att ersätta campingstugorna vid Drevviken med strandpark och bostäder. Det stora flertalet ställer sig kritiska till programförslaget. Områdets naturvärden och kulturhistoriska värden framhävs, samt campingstugeägarnas intresse av att värna sina stugor. Områdets unika karaktär omnämns också som ett värde. Man ifrågasätter även tidigare processer, bedömning av

upplåtelseformer mm. Ett fåtal yttranden stöder förslaget att ta bort stugorna, med hänvisning till att de privatiserar området och upplevs som en sliten och otrygg miljö.

Magelungen strand

Många boende uttrycker stor uppskattning för rekreationsområdena längs Magelungen. Många värnar naturmiljön och de gröna kilarna och ställer sig kritisk till bebyggelse längs vattnet. Naturkaraktären längs vattnet skall bevaras menar flera. Andra pekar på möjligheter med ny bebyggelse som kan skapa lokaler för till exempel caféer utmed vattnet. Övergödningen och igenväxningen av sjön Magelungen behöver åtgärdas.

Nykroppagatan

Närboende längs Nykroppagatan ställer sig kritiska till föreslagen bebyggelse längs gatan. Ökad biltrafik, högre ljudnivå, sämre luft, förstörda träd, mindre grönska längs gatan, ökad insyn, sämre ljusförhållanden samt ökade parkeringsproblem befaras. Som alternativ till programförslaget föreslås hög bebyggelse i korsningen Farstavägen/Nykroppagatan eller att Nykroppagatan stängs för genomgående trafik.

Teliaområdet

Några boende ställer sig positiva till en utveckling av Teliaområdet med fler bostäder, andra föreslår fler arbetsplatser i området – till exempel ett nytt tekniskt nämndhus.

Övriga föreslagna platser för bostäder

Övriga föreslagna platser är föremål för enstaka synpunkter, till exempel längs bebyggelse längs Larsbodavägen och på Hästhagens bollplan, eller inga synpunkter alls.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Synpunkter inkomna under programsamrådet avses dels leda vidare till en reviderad programhandling och dels utgöra underlag för kommande detaljplaner.

Med anledning av de inkomna synpunkterna och remissvaren görs ett par utredningar till det reviderade programmet:

- Övergripande dagvattenutredning, inklusive inventering av kapacitetsbrister, klimatförändringar vattenkvalitet mm
- Kompletterad konsekvensbeskrivning av kulturmiljö, stads- och landskapsbild samt naturmiljö utifrån aktuellt område.

Föreslagna förändringar av programmet

Med anledning av inkomna synpunkter som framförts under programsamrådet kommer följande frågor och platser att studeras vidare inför revidering av planprogrammet:

Vatten

Hanteringen av dagvatten, liksom miljökvalitetsnormer för vatten, Magelungens vattenkvalitet, översvämningsrisker med mera har belysts knapphändigt. Kontoret föreslår att en dagvattenutredning tas fram och att frågan beskrivs mer ingående i programhandlingen.

Naturmiljö

Påverkan på naturmiljön avses att hanteras på översiktlig nivå. Dessutom ska kommunstyrelsen se över samordning, styrning och finansieringslösningar för *grönstrukturfrågor*. Arbetet sker i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser och samordnas med revideringen av stadens översiktplan och arbetet med ökat bostadsbyggande. Syftet är att säkerställa att Stockholm växer på ett ekologiskt och socialt hållbart sätt där stadens gröna kvaliteter tillvaratas och utvecklas. Ett flertal av frågorna som berör naturmiljö bedöms dock kunna hanteras i detaljplaneskedet.

Kulturmiljö

Påverkan på kulturmiljön avses att hanteras på översiktlig nivå genom att en komplettering förutsättningar och konsekvenser görs, så att de omfattar hela det aktuella programområdet. Fornlämningar uppmärksammas i programmet. Synpunkter på enstaka platser hanteras inom respektive detaljplan.

Risk och buller

Stadsbyggnadskontoret kan konstatera att stora delar av den planerade bebyggelsen är utsatt för så höga buller- och risknivåer att särskild hänsyn måste tas vid utformningen av dessa områden. Synpunkterna kommer att beaktas i det fortsatta detaljplanearbetet. Stadsbyggnadskontoret bedömer inte att övergripande riskbedömning för hela programområdet, med alternativa lösningar, behöver tas fram till programarbetet. I det löpande detaljplanearbetet kommer emellertid denna fråga att behöva beaktas och placeringen av till exempel en förskola kan behöva studeras i ett större sammanhang där flera lägen undersöks.

Miljö och teknisk infrastruktur

Programmet avses att revideras med förtydliganden kring stadens generella ambitioner när det gäller klimatanpassning och ekologisk hållbarhet. Stadsbyggnadskontoret välkomnar en dialog med

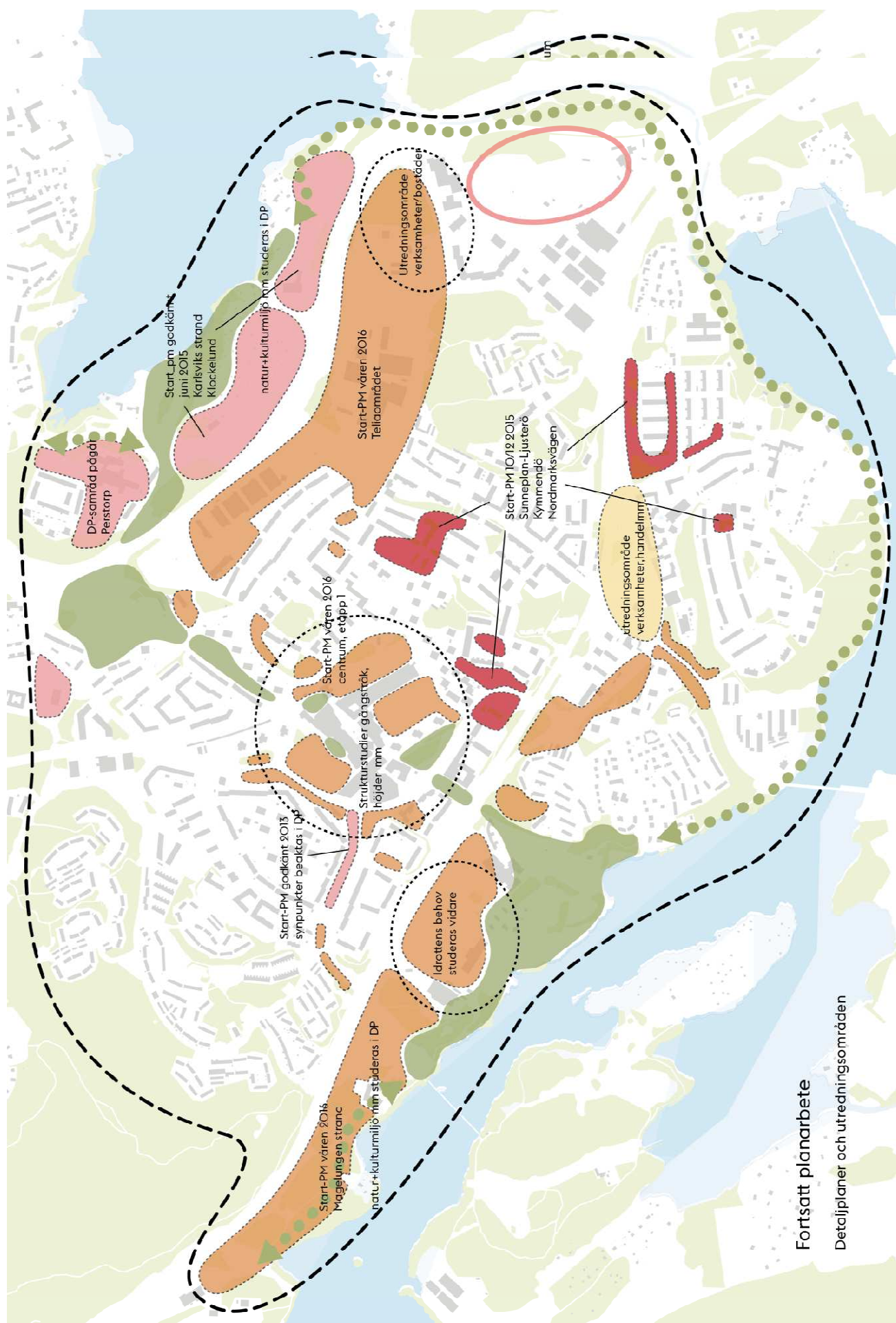
berörda förvaltningar och bolag kring frågor som rör de tekniska försörjningssystemen, till exempel energiförsörjningen, och dess påverkan på bebyggelsestruktur mm.

Samhällsservice, verksamheter, idrott kultur mm

Kontoret föreslår att dessa frågor utvecklas ytterligare i en revidering av programmet i dialog med berörda förvaltningar.

Område på stadens mark öster om Teliaområdet föreslås att reserveras som utredningsområde för bostäder eller verksamheter, beroende på utvecklingen i Larsboda verksamhetsområde.

Möjligheten att reservera ett område för verksamheter, handel eller idrott mellan Magelungsvägen och Nynäsbanan föreslås att undersökas inför revideringen av programmet. Idrottens framtida behov och förutsättningar, i synnerhet runt Farsta IP, studeras vidare. Förutsättningarna för kultur och övrig samhällsservice tydliggörs i programmet, med fokus på Farsta centrum.

Fortsatt planarbete

Detailplaner och utredningsområden

Farsta centrum: Kontoret föreslår att fördjupade strukturstudier för centrum och angränsande gator görs kring ett antal frågor: övergripande höjder/stadsbild, gång/cykelstråk och entréer till området, parkering, service, kultur och mötesplatser. Möjligheten att med bibehållen exploatering tillskapa ytterligare offentlig parkyta skall undersökas. Höghuset studeras om avseende höjd, volym och eventuellt andra lägen .

Fördjupade studier av byggnadsvolymer föreslås att göras i detaljplaneskedet. Kontoret bedömer att i synnerhet parkkvarteret behöver studeras noggrannare avseende exploateringsgrad, offentliga rum med mera.

Teliaområdet: Behovet av att reservera mark för utökning av Larsboda verksamhetsområde skall utredas innan den östra delen, inom stadens mark, kan planläggas. Stadsbyggnadskontoret föreslår att detaljplanearbete inleds för övriga delar av Teliaområdet i enlighet med programmet. I det reviderade programmet kan innehållet i Teliaområdet konkretiseras ytterligare utifrån aktuellt planeringsunderlag, med bland annat en föreslagen angöringsgata till Larsboda verksamhetsområde längs Nynäsvägen. Frågor kring kulturmiljö, buller och risker från Nynäsvägen, exploateringsgrad, service mm kommer att studeras vidare i detaljplanen.

Karlsviksstrand/campingstugorna: Under programsamrådet har stadsbyggnadsnämnden fattat beslut om att detaljplanearbete skall inledas i området, med inriktningen att bevara ett antal stugor samt att bygga bostäder och utveckla strandpromenaden. Programmet föreslås att revideras med detta innehåll. Natur- och kulturvärden, buller och risker från Nynäsvägen samt utformningen av trafikplats Larsboda föreslås att studeras vidare i detaljplaneskedet. I samband med detta skall även möjligheten att anordna en busshållplats utmed Nynäsvägen undersökas.

Farsta IP/Farsta gård: Flera remissinstanser pekar på behovet av att säkerställa idrottens behov och möjliggöra utökad idrottsverksamhet. Inför revideringen av programmet föreslås att frågan studeras vidare, så att tillräckliga ytor för idrottens framtida behov kan säkerställas. I fortsatt planarbete behöver de kulturhistoriska värdena studeras, i synnerhet förhållandet mellan ny bebyggelse och Farsta gård.

Nykroppagatan: Detaljplanen påbörjades med start-PM 2013. Kontoret bedömer att detaljplanearbetet kan fortsätta i enlighet med beslutet, men att volymer, gatusektion och parkmiljöer behöver studeras noga med beaktande av inkomna synpunkter.

Magelungens strand: Natur- och kulturmiljön längs vattnet liksom den dåliga vattenkvaliteten i sjön Magelungen uppmärksammas av boende och remissinstanser. Stadsbyggnadskontoret föreslår att detaljplanearbete inleds och att frågorna studeras djupare inom ramen för denna.

Övriga områden: På övriga områden bedöms att programunderlaget kan ligga till grund för fortsatt planarbete utan större revideringar, med inkomna synpunkter under programsamrådet som underlag.

Programhandlingen

På de föreslagna bebyggelseytorna har i flera fall mer konkreta förslag arbetats fram under och efter programsamrådet. Programhandlingen avses utifrån detta uppdateras med ett mer aktuellt kartunderlag. Synpunkter har inkommit på att materialet i vissa fall är svårläst. Kartunderlaget ses över till revideringen.

Fortsatt process

Nästa steg i planprocessen är att ta fram ett program som kan godkännas av stadsbyggnadsnämnden. Kontoret bedömer att de kompletterande utredningar som föreslås är tillräckliga för att ligga till grund för ett färdigt program. Inför godkännandet av programmet kommer dessa att färdigställas.

Härutöver kommer *Stadsbyggnadsprinciper* att utarbetas som fördjupar och studerar de olika situationer som råder på de platser som föreslås i programmet. De föreslås utgå från bland annat antikvariska förutsättningar, anpassning till gata, anpassning till topografi och natur samt anpassning till omgivande bebyggelse

En *genomförandeplanering* med ekonomiska förutsättningar samt etappindelning. För att säkerställa ett genomförande finns flera frågor som behöver hanteras, bland annat utbyggnader av skolor och förskolor, parkering och kollektivtrafik i centrum samt satsningar på parker och övriga offentliga rum.

Parallellt med framtagande av en reviderad programhandling avses *markanvisningar* kunna ske och *detaljplanering* påbörjas inom delar av programområdet. Ett flertal frågor och utredningar kommer att behöva hanteras inom ramen för de olika detaljplanerna.

I samband med aktuell redovisning av programsamrådet anser kontoret att ett antal detaljplaner kan startas. Inkomna synpunkter under programsamrådet föranleder inga förändringar när det gäller dessa och de bedöms inte heller ha betydelse för några övergripande

överbäganden. Parallellt med revideringen av programhandlingen under våren 2016 bedöms även detaljplaner för några av de större planområdena kunna inledas, med stöd av inkomna synpunkter under programsamrådet och de utredningsbehov som identifierats genom detta. Dessa planer är:

- Magelungens strand (som även ingår i programmet för sambandet mellan Högdalen och Farsta)
- Teliaområdet
- Centrum, etapp 1, de så kallade stationskvarteren.

Sammanfattning av kontorets ställningstagande

Med anledning av de synpunkter som framförts under programsamrådet studeras följande frågor vidare i det fortsatta arbetet: dagvatten och vattenkvalitet, samt övergripande komplettering av naturmiljö, naturmiljö och landskapsbild. Ytterligare ett antal frågor kommer att behöva fördjupas i samverkan med berörda förvaltningar. Det handlar i första hand om att tydliggöra förutsättningarna för idrott, kulturliv samt arbetsplatser i området. Programmet svarar på behovet att utveckla attraktiva tyngdpunkter i ytterstaden. Det kollektivtrafiktäta området tillvaratas och programområdet förtätas till en mångsidigare och mer levande stad. Detta program är ett viktigt bidrag för att uppfylla Stockholms bostadsmål och för att åstadkomma goda boendemiljöer. Det bidrar också till en del av de bostäder som staden har lovat åstadkomma i söderort inom ramen för tunnelbanans utbyggnad.

De intressekonflikter som identifierats utifrån samrådssynpunkterna gällande kultur- och naturmiljö samt buller och risk bedöms kunna hanteras med de föreslagna förändringarna, kompletterande övergripande studier samt genom fördjupade studier i detaljplaneskedet.

Kontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av programsamrådet och beslutar att en godkännandehandling ska upprättas i enlighet med kontorets utlåtande.

SLUT